

Payoke bestaat 20 jaar en dat mag gevierd worden: niet enkel in Antwerpen, Vlaanderen of België hebben we heel wat bereikt voor de erkenning, bescherming en opvang van slachtoffers van mensenhandel. Ook in Europa tot ver daarbuiten geldt onze naam als toonaangevend en worden we gevraagd om expertise en ervaring te leveren. Een dergelijke uitstraling brengt natuurlijk ook de verantwoordelijkheid met zich mee om naar de toekomst toe professioneel en degelijk werk te blijven leveren. Bovendien moeten we onze rol als pionier in de strijd tegen mensenhandel ook blijven waar maken. We hebben een goed, gemotiveerd team van medewerkers, dat zich gesteund weet door een goed samenhangende Raad van Bestuur. Bovendien blijft Payoke zeer nauw betrokken bij vele actoren op het terrein en bij allerlei initiatieven, en dit niet enkel wat onze kernactiviteit betreft. Die sociale inbedding in stad en land laat ons toe steeds verder te kijken dan onze neus lang is. Een woord van dank is dan ook op zijn plaats voor al die mensen die in het verleden en tot op vandaag Payoke een warm hart hebben toegedragen.

Jan Broers
Voorzitter

VISIE

We mogen trots zijn op wat we na meer dan twintig jaar verwezenlijkt hebben. De Belgische aanpak heeft bewezen dat ze werkt. We hebben een goede wetgeving en een goed functionerend opvangsysteem voor slachtoffers van mensenhandel. We kunnen heel wat succesverhalen voorleggen.

Tegelijkertijd moeten we ons er goed van bewust van zijn dat de problemen blijven. De criminele netwerken hebben zich moeiteloos aangepast aan wat hen in de weg wordt gelegd. Het is ook niet omdat de uitbuiting minder zichtbaar is geworden voor een breder publiek dat ze minder aanwezig is. Als je wil kijken, gaat het misbruik van mensen in zeer kwetsbare situaties onverminderd verder. De verleiding bestaat zich louter tevreden te stellen met symptoombestrijding, maar het is niet omdat het er 'proper' uitziet dat het ook proper is. Nog steeds is het hoogdringend de onder- en

achterliggende dynamiek van mensenhandel proactief aan te pakken.

De strijd tegen mensenhandel is er een van lange adem en is afhankelijk van de goede samenwerking tussen vele verscheiden partners. Die samenwerking op zich blijkt steeds opnieuw een uitdaging. Welk beleid er uiteindelijk ook wordt gevoerd, de praktijk mag niet in de eerste plaats door het fenomeen gestuurd worden maar wel door de mensen. Het zijn steeds weer individuen die het concrete werk en de resultaten moeten realiseren.

Iedereen weet heel goed hoe belangrijk en dringend de strijd tegen mensenhandel is maar de moeilijkheidsgraad doet velen zich terugtrekken in de relatieve veiligheid van hun institutionele positie. Het is niet enkel nodig voortdurend vertrouwen op te bouwen, we moeten ook de effectieve, operationele samenwerking blijvend versterken.

Als we kijken naar de actoren die zich inzetten in de strijd tegen mensenhandel, merken we hoe de samenwerking, op basis van een gedeelde visie, nog steeds niet vanzelfsprekend is. Al te vele actoren staan onder druk van alternatieve agenda's, van beleidsprioriteiten die dikwijls kortstondig en opportunistisch naar voor worden geduwd. In de praktijk blijkt al te veel dat de moeilijkheidsgraad van concrete dossiers tot frustratie en ontmoediging leidt. Ook op het politieke niveau is mensenhandel vandaag niet meer het 'sexy' onderwerp dat het nog niet zo lang geleden was.

Het ontbreekt ons vandaag aan een goede datacollectie. Nochtans zijn daar in België al vroeg eerste initiatieven in genomen. Zowel in België als internationaal ontstaan nu nieuwe hoopvolle initiatieven. We hebben nog steeds te weinig zicht op wat zich in de werkelijkheid afspeelt. We slagen er verder ook onvoldoende in van aan de basis naar de top en omgekeerd te rapporteren. Er is een dringende nood aan meer helderheid in ons beleid. Vooral op de eerste lijn is er bovendien nood aan training naar het fenomeen, naar achtergronden, en vooral naar identificatie van potentiële slachtoffers.

Verder is de rol van lokale politie van enorm belang en doorgaans sterk onderschat. Ze zouden veel beter ondersteund moeten worden in hun motivatie en capaciteit om goed te kunnen luisteren, waar te nemen en op een objectieve manier te kunnen oordelen. Tenslotte zijn zij het die de voorzet moeten geven voor een succesvol onderzoek. Maar ook zij merken dat er uiteindelijk te weinig wordt gescoord.

Patsy Sörensen
Directeur

Voorwoord	1
Visie	
Inhoudstafel	3
1 Profielen slachtoffers	4
2 Juridische begeleiding	11
3 Het opvanghuis Asmodee	18
4 Internationale samenwerking	20
5 Psychosociale begeleiding	24
6 Besluit	28

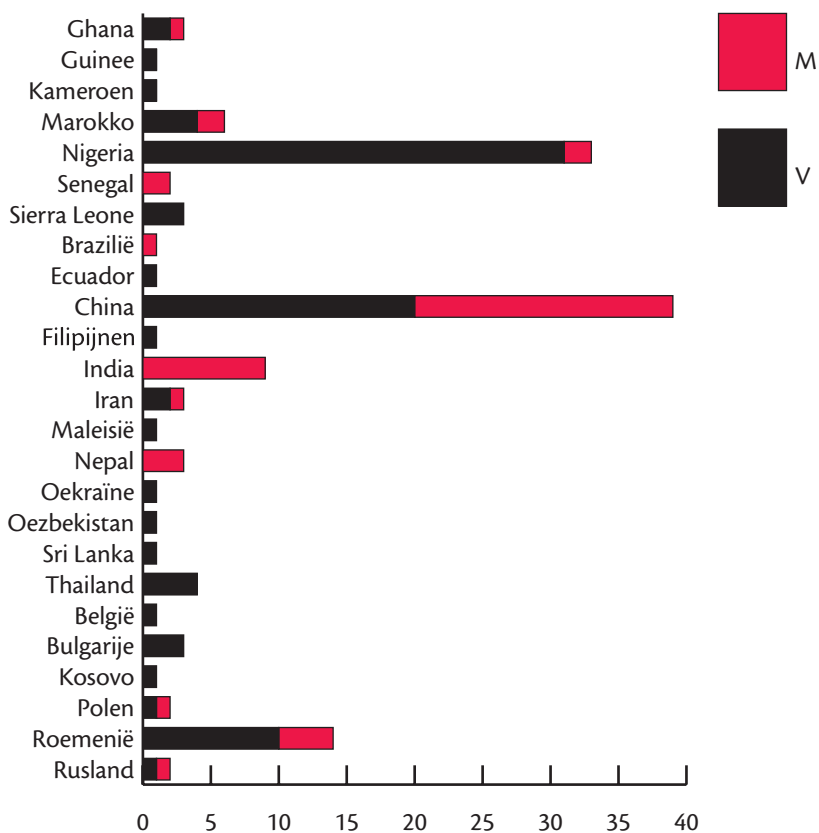
1.1 BEGELEIDINGEN DOORHEEN 2007

Doorheen 2007 werden bij Payoke 137 slachtoffers mensenhandel begeleid; dit gaat zowel over begeleidingen die voor 2007 werden opgestart als begeleidingen die in de loop van het jaar 2007 werden opgestart.

Binnen de begeleidingen tellen we 25 verschillende nationaliteiten. De top drie wordt aangevoerd door China (39 begeleidingen), gevolgd door Nigeria (33 begeleidingen) en ook Roemenië met 14 begeleidingen is sterk vertegenwoordigd.

Werelddeel	Nationaliteit	Vrouwen	Mannen
Afrika	Ghana	2	1
	Guinee	1	
	Kameroen	1	
	Marokko	4	2
	Nigeria	31	2
	Senegal		2
	Sierra Leone	3	
Amerika	Brazilië		1
	Ecuador	1	
Azië	China	20	19
	Filipijnen	1	
	India		9
	Iran	2	1
	Maleisië	1	
	Nepal		3
	Oekraïne	1	
	Oezbekistan	1	
	Sri Lanka	1	
	Thailand	4	

Europa	België	1	
	Bulgarije	3	
	Kosovo	1	
	Polen	1	1
	Roemenië	10	4
	Rusland	1	1
TOTAAL		92	46

1.2 BEGELEIDINGEN DOORHEEN 2007 PER AARD VAN UITBUITING

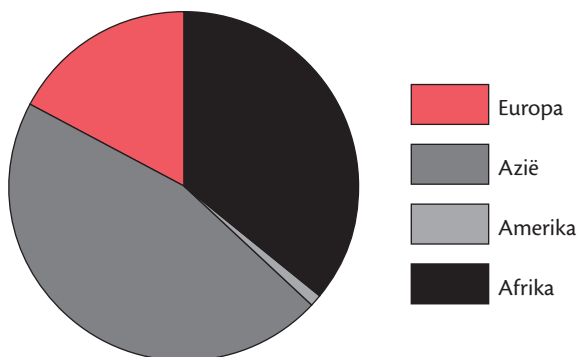
Van de 137 begeleidingen zijn 61 personen slachtoffer van seksuele uitbuiting, 62 personen slachtoffer van economische uitbuiting, en 13 personen van smokkel.

China telt de meeste slachtoffers van economische uitbuiting, Nigeria van seksuele uitbuiting.

Nationaliteit	Economische uitbuiting	Seksuele uitbuiting	smokkel	Andere uitbuiting	TOTAAL
België		1			1
Brazilië	1				1
Bulgarije		3			3
China	29	5	5		39
Ecuador			1		1
Filippijnen	1				1
Ghana	2		1		3
Guinee		1			1
India	9				9
Iran			3		3
Kameroen		1			1
Kosovo				1	1
Maleisië			1		1
Marokko	4	2			6
Nepal	3				3
Nigeria	2	31			33
Oekraïne		1			1
Oezbekistan		1			1
Polen	2				2
Roemenië	5	9			14
Rusland			2		2
Senegal	2				2
Sierra Leone	1	2			3
Sri Lanka	1				1
Thailand		4			4
TOTAAL	62	61	13	1	137

1.3 BEGELEIDINGEN DOORHEEN 2007 PER WERELDDEEL

Werelddeel	Aantal	%
Afrika	50	36
Amerika	2	1
Azië	63	46
Europa	23	17
TOTAAL	137	100

1.4 AANMELDINGEN VERSUS OPGESTARTE BEGELEIDINGEN

In 2007 kwamen er 212 aanmeldingen binnen bij Payoke. Deze personen werden ons doorverwezen vanuit verschillende instanties. Niet alle aanmeldingen hebben tot een opstart van begeleiding geleid, daar een aantal aanmeldingen een andere problematiek dan de problematiek "mensenhandel" betrof of als gevolg van onvoldoende elementen om een onderzoek op te starten door het parket.

	Aantal	%
Aanmeldingen	212	100
Opgestarte begeleidingen	52	24,5
Niet-opgestarte begeleidingen	160	75,5

1.5 AANMELDINGEN 2007 PER DOORVERWIJZER

Doorverwijzer	Aantal	
Federale Politie	37	
Lokale Politie	19	
Sociale Diensten	55	
Advocaat	12	
Opvangcentrum Asielzoekers	13	
Opvangcentrum Illegalen	8	
Privé persoon	54	
Voogd	3	
Slachtoffer zelf	9	
Andere	4	

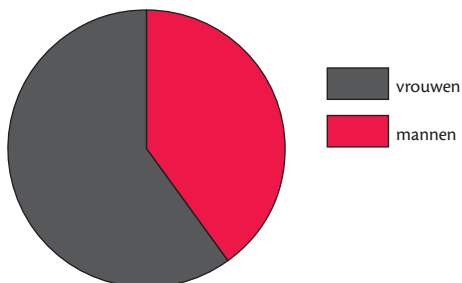
1.6 NATIONALITEITEN VAN DE OPGESTARTE BEGELEIDINGEN

Nationaliteit	Aantal	
China	16	
Ghana	2	
Guinee	1	
Indië	8	
Kameroen	1	
Kosovo	1	
Maleisië	1	
Nepal	1	
Nigeria	9	
Oekraïne	1	
Oezbekistan	1	
Polen	1	
Roemenië	3	
Senegal	2	
Sierra Leone	1	
Thailand	3	
TOTAAL	52	

Binnen de 52 nieuwe opgestarte begeleidingen in 2007 tellen we 16 verschillende nationaliteiten. China (16), Nigeria (9), en Indië (8) vormen de top drie.

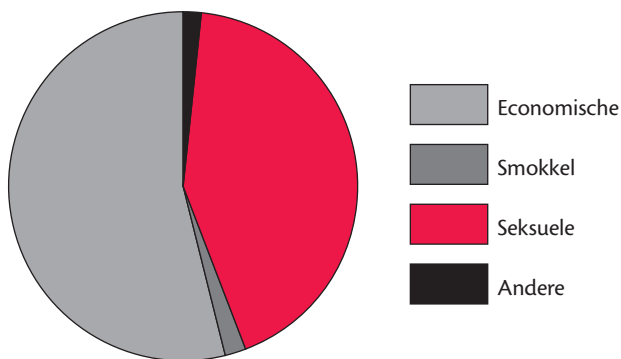
1.7 GESLACHT VAN DE OPGESTARTE BEGELEIDINGEN

Geslacht	Aantal	%
Mannen	21	40
Vrouwen	31	60

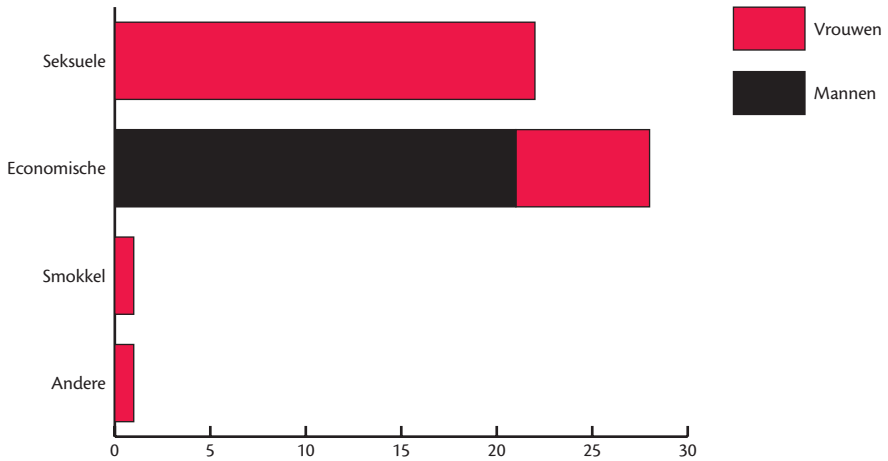
1.8 AARD VAN DE UITBUITING

Aard uitbuiting	Aantal
Smokkel	1
Seksuele uitbuiting	22
Economische uitbuiting	28
Andere	1

1.9 AARD VAN DE UITBUITING PER GESLACHT

Aard van uitbuiting	Mannen	Vrouwen
Seksuele uitbuiting		22
Economische uitbuiting	21	7
Smokkel		1
Andere		1

Doorheen 2007 werden 117 cliënten juridisch begeleid. Dit gaat zowel over begeleidingen opgestart in 2007 als begeleidingen die vroeger werden opgestart. Zo werd er bv. een arrest geveld in een zaak waarvan de slachtoffers reeds van in 1997 door Payoke begeleid werden.

Er werden in 2007 13 vonnissen of arresten geveld. In sommige zaken was meer dan 1 slachtoffer betrokken. In het totaal ging het over 18 cliënten.

De zaken vonden plaats in verschillende arrondissementen en rechtsgebieden. Het gaat zowel over zaken van seksuele (6), als van economische exploitatie (6).

Tabel 1: Definitieve uitspraken

	Seksuele exploitatie	Economische exploitatie
Rechtbank Eerste Aanleg Antwerpen	2	1
Rechtbank Eerste Aanleg Brussel	2*	
Rechtbank Eerste Aanleg Dendermonde		1
Rechtbank Eerste Aanleg Kortrijk		1
Rechtbank Eerste Aanleg Luik	1	
Rechtbank Eerste Aanleg Tongeren		1
Hof van Beroep Brussel	1	
Hof van Beroep Gent	1	1**

* 2 zaken waarin in de ene zaak 3 en in de andere 2 slachtoffers in begeleiding zijn bij Payoke

** 2 slachtoffers in begeleiding bij Payoke

Tabel 2: Vonnissen waartegen hoger beroep werd aangetekend

	Seksuele exploitatie	Economische exploitatie
Rechtbank van Eerste Aanleg van Brussel		1
Rechtbank Eerste Aanleg Gent		1*
Rechtbank Eerste Aanleg Huy	1**	

** 1 zaak waarbij 2 slachtoffers in begeleiding zijn bij Payoke

*** 1 van de slachtoffers in begeleiding bij Payoke

Er waren 12 zaken die niet tot een proces hebben geleid door ofwel sepot van de zaak (11), ofwel doordat de zaak buitenvervolgung werdgesteld (1). In 1 zaak werden de cliënten niet meer erkend als slachtoffer van mensenhandel, maar werd er wel vervolgd wegens illegale tewerkstelling.

2.1 TWEE MARKANTE UITSPRAKEN

2.1.1 CORRECTIONELE RECHTBANK BRUSSEL 20 DECEMBER 2007

Op 20 december 2007 sprak de Correctionele Rechtbank van Brussel een vonnis uit in een zaak seksuele exploitatie van 4 Chinese slachtoffers in een massagesalon in het Brussels. Drie van deze slachtoffers zijn in begeleiding bij Payoke, één bij Pag-asa.

De slachtoffers in begeleiding bij Payoke werden op verschillende manieren aangeworven. Eén van hen onder het voorwendsel van het uitvoeren van huishoudelijke taken, de twee andere meisjes dachten dat ze massages zouden geven. Na enige tijd werd het duidelijk dat zij zich moesten prostitueren.

De klantenwerving gebeurde via advertenties in verschillende kranten. De klanten kwamen dan steeds in contact met 1e beklagde die hen uitleg verschafte over wat ze konden verwachten. Een aantal klanten hebben hierover ook verklaringen afgelegd die de verklaringen van de slachtoffers bevestigden.

De meisjes dienden 70 % van hun inkomsten af te staan aan beklagden. Ze heeft ook zelf toegegeven dat zij het geld in ontvangst nam. Indien de meisjes niet akkoord gingen met deze werkwijze werden zij bedreigd door 2e beklagde. Hij bedreigde hen met de Chinese maffia of zij werden het slachtoffer van geweld. Eén van de slachtoffers werd bewerkt met sigaretten. Hij zorgde ook voor regelmatig financiële transacties naar China.

Eerste beklagde voerde aan dat zij de meisjes zelf niet naar België hadden gebracht dus dat zij niet schuldig konden worden bevonden aan mensenhandel. De Rechtbank merkte echter op dat het sinds de nieuwe wet van 10 augustus 2005 niet meer noodzakelijk is dat het slachtoffer van een vreemde nationaliteit is en dat het overschrijden van grenzen niet meer vereist is.

Ze betwist niet dat de meisjes zich prostituerden maar zij moeten niet als slachtoffers worden gezien omdat zij niet werden gedwongen om zich te prostitueren. Tot slot beweerde ze dat zijzelf gezien kan worden als slachtoffer van mensenhandel maar dit werd ongeloofwaardig

beschouwd door de Rechtbank. Dit laatste is een nieuwe trend de laatste jaren. Regelmatig beweren de beklaagden zelf het slachtoffer te zijn van mensenhandel. In de meeste gevallen vindt de Rechtbank dit geen geloofwaardige stelling. Het kan hoe dan ook geen excuus zijn om mensen te exploiteren als je zelf slachtoffer van mensenhandel bent geweest, in de meeste gevallen maakt dit het erger: je maakt andere mensen het slachtoffer van iets wat je zelf ook meegemaakt hebt en dit is niet aanvaardbaar.

Tweede beklagde beweerde niets te maken te hebben met de hele zaak. Gelet op de bewijzen kon hij zijn betrokkenheid echter niet ontkennen. Alle slachtoffers wijzen hem aan als diegene die hen bedreigde, onderdrukte en geweld op hen pleegde.

Beide beklaagden werden ook vervolgd voor valsheid in geschriften. Ze gebruikten valse Franse verblijfsdocumenten. Beide beklaagden gaven toe dat ze de documenten gekregen of gekocht hadden en dat ze wisten dat deze vals waren.

1e beklagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van 4 jaar en een geldboete van €1000 (x 5,5= €5500).

2e beklagde werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van 3 jaar en een geldboete van €1000 (x 5,5= €5500).

Tevens werd een bedrag van €60 000 ten laste van 1e beklagde verbeurd verklaard. Dit waren de vermogensvoordelen rechtstreeks verkregen uit de gepleegde misdrijven, maar die niet konden gevonden worden in het vermogen van beklagde. Het gaat hier dan ook om een geraamd bedrag.

In deze zaak stelden zowel de 4 slachtoffers, Payoke, Pag-asa en het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding zich burgerlijke partij.

De burgerlijke partijstellingen van alle burgerlijke partijen werden ontvankelijk en gegrond verklaard. De slachtoffers kregen een aanzienlijk bedrag toegekend.

De rechtbank hield rekening met de periode dat elk slachtoffer werkte voor de beklagde en de gemiste winsten die zij hebben geleden bij het prostitueren. De Rechtbank hield er ook rekening mee dat zij 70 % van de opbrengsten bijhielden en dat dit totaal niet in verhouding staat met de kosten of lasten die zij zouden gehad hebben om de meisjes onderdak te verschaffen. Anderzijds hield de Rechtbank rekening met de morele schade m.b.t. de concrete elementen die werden uiteengezet en de periode dat ze tewerkgesteld waren. De Rechtbank zegt zich ervan bewust te zijn dat het hier enkel maar gaat om een symbolische vergoeding van de geleden schade die eigenlijk niet in cijfers kan worden uitgedrukt.

De 2 begeleidingscentra en het CGKR kregen hun symbolisch gevraagde €1.

Dit vonnis is ondertussen in kracht van gewijsde getreden. Geen van de partijen heeft hoger beroep aangetekend tegen het vonnis.

Op 22 oktober 2007 heeft de correctionele rechtbank van Gent een zeer striemend vonnis geveld inzake mensenhandel.

Verhalen inzake mensenhandel zijn altijd zeer schrijnend, en deze zaak vormt daar zeker en vast geen uitzondering op. De feiten waarover het hier ging waren de volgende: Twee illegale Roemenen verbleven in een open (ze mochten dus buiten) opvangcentrum in Deinze. Om een centje bij te verdienen gingen ze illegaal, want strijdig met het reglement van het opvangcentrum, aan het werk bij een naburige tuinbouwer. De omstandigheden waarin ze moesten werken waren mensonwaardig (6 dagen per week, 10 tot 14 uur per dag aan een hongerloon). Ze werden ook gehuisvest bij de tuinbouwer, eveneens in miserabele omstandigheden. Eerst in de garage, daarna in een caravan ergens op het terrein. Sinds 2001 werden ze regelmatig te weinig of niet betaald. Bovendien beloofde de tuinbouwer steeds om hun verblijf in België te legaliseren, zonder dit ooit te doen. De 2 broers klaagden regelmatig over deze zaken, maar bleven doorwerken omdat ze hun geld alsnog wilden zien. Op een ochtend in februari 2006, na een zoveelste beklag, was hij het klagen beu en stapte met een jerrycan benzine naar de caravan. Hij overgoot deze en stak hem in brand. De twee Roemenen konden op het nippertje ontsnappen aan een vreselijke dood. Ze vluchtten naar de bureu, en zagen in hun vlucht dat er nog twee mannen in de bosjes klaarstonden, gewapend met stokken.

De tuinbouwer moest zich in Gent verantwoorden voor 3 tenlasteleggingen: brandstichting, mensenhandel en illegale tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

Zijn advocaat is vooral op de laatste 2 tenlasteleggingen heel ver gegaan om ze te ontcrachten (zowel strafrechtelijk als burgerrechtelijk). Hij beweert dat de tuinbouwer nooit actief is op zoek gegaan, dat de Roemenen naar hem toekwamen. Hij zou hen nooit gedwongen aan het werk gezet hebben, ze gingen op eigen houtje werken, ze gingen op eigen houtje in de caravan wonen. Bovendien zou de plantage er verwilderd bijliggen, wat duidelijk wijst op afwezigheid van enige arbeid. Bij het weerleggen van de burgerlijke vorderingen gaat hij nog een stap verder. Hij beweert dat uit deze vorderingen de ware toedracht van de zaak blijkt: de Roemenen willen het statuut van 'slachtoffer mensenhandel' krijgen, en zo een regularisatie bekomen. Bovendien is er niets meer dan puur geldgewin in het spel. Een zogezegd loonverlies kan er niet zijn, want ze zijn illegaal en als ze dan toch zouden werken, zouden ze zelf een misdrijf plegen. Ook van de beweerde gezondheidsschade zou geen sprake zijn, vermits de rapporten van de geneesheer heel subjectief zijn. Kortom, de argumenten van de tegenpartij zijn weinig subtiel te noemen. Tussen de lijnen is immers te lezen dat ze het zelf gezocht hebben (door tegen de regels van het centrum in te gaan werken, en te blijven aandringen, hoewel de tuinbouwer het eigenlijk niet wilde.)

In zijn vonnis maakt de rechter brandhout van al deze argumenten. Wat betreft de tewerkstelling blijkt uit foto's in dossier geen verwilderde plantage. Bovendien zijn er verklaringen van zoon, bureu, klanten van de tuinbouwer waaruit blijkt dat ze er wel degelijk werkten. De tenlastelegging is bewezen. Hetzelfde geldt voor de mensenhandel. Het materieel bestanddeel ervan is bewezen (het zorgen dat vreemdeling in Rijk verblijft, daarenboven met verzwarende omstandigheid ofwel met dwang/misleiding ofwel door misbruik te maken van hun kwets-

bare positie). Ondanks het ontkennen door de tuinbouwer is duidelijk dat de Roemenen er woonden. Uit de lange periode blijkt bovendien dat er een gewoonte was. De niet nagekomen loonsafspraken, de levensomstandigheden, ... tonen duidelijk aan dat hij de broers aangeworven en gehuisvest heeft om ze te laten werken in omstandigheden beneden menselijke waardigheid. De rechter is zeer striemend in zijn vonnis. Hij stelt: Tuinbouwer heeft hen jaren in mensonwaardige omstandigheden tewerkgesteld en maximaal geprofiteerd van hun arbeid. Bij elke vraag om betaling werd hij agressief en verdreef hen. Bovendien beschouwt hij zichzelf als slachtoffer van de daad. Hij ziet de ernst van de daad niet in. Hij lacht zelfs als hij terugdenkt aan de hevigheid van de brand, een daad die trouwens weloverwogen was.

Op burgerrechtelijk vlak kent de rechter een schadevergoeding toe van 30.000 euro voor het loonverlies. Hoewel ze inderdaad illegaal werkten, is er nog altijd dwingend recht: de nietigheid van de arbeidsovereenkomst mag werknemer niet benadelen m.a.w. als een overeenkomst nietig is, ontslaat dit de werkgever niet van verplichting om loon te betalen voor gepresteerde arbeid. Bij slachtoffers van mensenhandel is deze plicht zelfs nog wat strenger.

Voor de andere schadeposten (gezondheidsschade en letselschade) wordt een geneesheer-deskundige aangesteld. Toch is het eerste verslag van de raadgevend geneesheer niet onbelangrijk. Hier blijkt duidelijk hoe ernstig mensenhandel kan zijn. Uiteraard hebben ze ernstige, zelfs chronische, lichamelijke schade (door de slechte werkomstandigheden en door de brand), maar heel belangrijk is ook de morele schade. In het verslag van de arts wordt gesproken over nachtmerries, woedeaanvallen, het ontbreken van toekomstvisies,... De ene broer heeft werkelijk een posttraumatische stressstoornis en stressklachten. De andere heeft geen stoornis, maar wel stressklachten.

Uit dit laatste blijkt duidelijk de ernst van het probleem mensenhandel. Weerloze, zwakke mensen zijn dankbare slachtoffers en worden puur uit geldgewin gebruikt/misbruikt voor allerlei activiteiten. Dergelijke personen zitten uit hun aard al niet goed in hun vel, maar door hen zo te gebruiken, duw je hen nog verder de put in.

De rechter denkt hier ook zo over en legt zware straffen op aan de tuinbouwer, namelijk een hoofdgevangenisstraf van 3 jaar, waarvan 24 maanden met uitstel (termijn van 5 jaar), een geldboete van 100 euro (vermeerderd met 45 opdecimen tot 550 euro) en hij wordt eveneens voor 5 jaar uit zijn rechten ontzet. Deze straffen vloeien voort uit art. 433quinquies tot 433septies. De verschillende tenlasteleggingen worden immers beschouwd als opeenvolgende en voortgezette uitvoering van eenzelfde misdadig opzet, zodat slechts één straf moet worden opgelegd, namelijk de zwaarste. Van belang zijn ook de striemende bewoordingen waarin hij zijn vonnis stelt.

Inmiddels werd door de beklagde hoger beroep aangetekend zodat het hierboven besproken vonnis niet definitief is.

2.2 VERBLIJFSDOCUMENTEN

In toepassing van de procedure voor slachtoffers van mensenhandel vraagt Payoke de verblijfsdocumenten aan bij de cel mensenhandel van Dienst Vreemdelingenzaken.

In 2007 verkregen 21 van onze cliënten een regularisatie:

Reden regularisatie	Aantal
Doorlopen van de procedure	17
Stopprocedure	1
Humanitaire redenen	2
Andere	1
totaal	21

Reden Stopzettingen	Aantal
weigering regularisatie DVZ	1
overtreden begeleidingsovereenkomst*	2
overtreden procedure	1
vertrokken met een onbekende bestemming	5
sepot	5
niet weerhouden als slachtoffer	3
vrijwillige terugkeer	5
naar ander gesp. Centrum wegens veiligheidsredenen	1
totaal	23

* met actieve doorverwijzing naar ander gespecialiseerd centrum

2.3 NIEUWE VERBLIJFSWET

Zoals reeds aangehaald in het jaarverslag van vorig jaar is er sinds 15 september 2006 een nieuwe vreemdelingenwet, waarin de procedure voor slachtoffers van mensenhandel werd opgenomen. Op 27 april 2007 werd er een KB uitgevaardigd waarin de uitvoeringsmodaliteiten worden beschreven. Hierin wordt bepaald dat deze van kracht werden vanaf 1 juni 2007.

Hoofdstuk 4 van de nieuwe vreemdelingenwet beschrijft de procedure voor slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel met verzwarende omstandigheden (art. 61/2 tot 61/5).

Enkele belangrijke wijzigingen t.o.v. de vroegere procedure zijn:

* Slachtoffers van mensensmokkel kunnen nu enkel nog begeleid worden door de gespeciali-

seerde centra indien zij het slachtoffer geworden zijn van een misdrijf beschreven in art. 433 quinquies Sw en indien de omstandigheden van art 77 quater 1° t.e.m. 5° van toepassing zijn. Dit omvat o.a. het smokkelen van minderjarigen en wanneer er verzwarende omstandigheden van toepassing zijn (zoals bv. misbruik te maken van de bijzonder kwetsbare situatie waarin een persoon verkeert ten gevolge van zijn onwettige of precaire administratieve toestand, direct of indirect gebruik te maken van listige kunstgrepen, geweld, ...).

* Er wordt niet langer een aankomstverklaring van 3 maanden afgeleverd, deze is nu vervangen door een attest van immatriculatie van 3 maanden.

* Alvorens iemand kan geregulariseerd worden door deze procedure moet die persoon zijn identiteit bewijzen door zijn paspoort of nationale identiteitskaart voor te leggen.

In de praktijk stelt zich hier een groot probleem voor een meerderheid van onze cliënten. De meeste slachtoffers bereiken België zonder of met vervalste paspoorten. Zij dienen zich bijgevolg te wenden tot hun ambassade om een paspoort of identiteitskaart te bekomen. De meeste ambassades leveren geen paspoorten of identiteitskaarten en af. D.w.z. dat de cliënten naar hun land van herkomst moeten gaan om dit in orde te maken. Het gaat dan ook om zeer omslachtig en kostelijk proces wat ook een zeer lange periode in beslag kan nemen.

* Het slachtoffer moet niet langer het milieu van exploitatie verlaten, maar alle banden met de vermoedelijke plegers van het misdrijf verbroken hebben, .

* De referentiemagistraat mensenhandel dient nu 5 vragen te beantwoorden i.p.v. 2 nl.:

- is het dossier nog steeds in onderzoek?
- wordt betrokken persoon als slachtoffer van mensenhandel beschouwd?
- geeft de betrokken persoon blijk van bereidheid tot medewerking?
- heeft de persoon alle banden met de vermoedelijke daders verbroken?
- kan deze persoon als een mogelijk gevaar voor de nationale orde en openbare veiligheid beschouwd worden?

Het opvanghuis, Asmodee, biedt een veilige haven voor vrouwelijke slachtoffers van mensenhandel. In het opvanghuis (geheim adres) kunnen de slachtoffers in eerste instantie tot rust komen en trachten we de eerste stappen te zetten naar de uitbouw van een betere toekomst. Op 1 april 2007 verhuisden Asmodee naar een nieuwe lokatie.

Onze mannelijke slachtoffers worden ondergebracht in de residentiële mannenopvang van CAW De Terp, nl. De Passant en Het Werk Der Daklozen. Minderjarige slachtoffers worden ondergebracht in Anderlecht bij Minor Ndako.

Voor alle mannelijke en minderjarige cliënten, die dus elders worden opgevangen, verzorgt Payoke de juridische en administratieve ondersteuning. De psychosociale begeleiding wordt opgenomen door het Payoketeam in samenwerking met het betrokken opvangcentrum.

3.1 WERKING

In 2007 zetten we het weekprogramma voor de vrouwen duidelijk op punt.

Een vast weekprogramma draagt bij tot duidelijkheid en veiligheid voor iedereen die in Asmodee verblijft. Naast individuele ruimte, die iedereen nodig heeft, proberen we een gevarieerd aanbod van activiteiten, vormingen en sport aan te bieden. In 2007 hebben we +- 85 activiteiten en sportmomenten aangeboden aan de aanwezige vrouwen.

Het vast wekschema ziet er als volgt uit.

	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Weekend
9.00 u	wekken	wekken	wekken	wekken	wekken	
10.00u		school	Poetsen leefgroep	school	Ned. les in asmodee	
13.00u	middag eten	middag eten	middag eten	middag eten	middag eten	middag eten
14.00u		activiteit				
16.00u			Sporten+ groepge- sprek	Evt. act.		
18.00u	avondeten	avondeten	avondeten	avondeten	avondeten	avondeten
23.00u	iedereen binnen	iedereen binnen	iedereen binnen	iedereen binnen	iedereen binnen (01.00)	iedereen binnen

Naast het groepsgebeuren, dat meestal als leermoment gehanteerd wordt (" de groep is een middel en geen doel op zich ") hechten we zeer veel belang aan individuele begeleiding.

3.2 BEZETTING

In 2007 verbleven 34 vrouwen en 3 kinderen in Asmodee. Twee van de kinderen werden geboren tijdens hun verblijf in Asmodee.

Deze bewoners zorgden voor een totale bezettingsgraad van 80,3% . Gemiddeld verbleef een cliënte 79,18 dagen in Asmodee.

In onderstaande tabel geven we een overzicht van de vrouwen die in Asmodee verbleven per nationaliteit.

Nationaliteit	Aantal
China	10
Nigeria	12
Roemenië	5
Filipijnen	2
Thailand	2
Sierra Leone	1
Guinee	1
Litouwen	1
Oezbekistan	1
Maleisië	1
Ghana	1

Wat de internationale samenwerking betreft is ook 2007 opnieuw behoorlijk druk en uitdagend geweest. De lange ervaring van Payoke zorgt ervoor dat er veel vraag is naar onze expertise. Het laat ons ook toe de vinger aan de pols te houden van de vele initiatieven en projecten die internationaal worden georganiseerd, hoe de ganse waaier van partners, NGOs, Internationale Organisaties, magistratuur en politiediensten elders werken, en hoe er steeds gezocht kan worden naar betere samenwerking. Mensenhandel is bij uitstek een transnationaal gegeven en een goede samenwerking tussen landen van herkomst, doorvoerlanden en bestemmingslanden blijft een levensbelangrijke opdracht.

Voor dit internationale luik van onze activiteiten was de eerste belangrijke afspraak van 2007 op het Elysée in Parijs. Als voorzitter van het Erecomité van het International Center for Missing and Exploited Children, nodigde Mevrouw Jacques Chirac Patsy Sörensen als experte uit op hun Honorary Board Meeting, die in de eerste plaats een heel aantal "First Ladies" verzamelt die zich inzetten voor vermiste en uitgebuite kinderen. In dit kader is ook onze Koningin Paola zeer actief.

Het lot van kinderen en minderjarigen en de context van mensenhandel is en blijft een heel belangrijk aandachtspunt voor Payoke. Zo zaten we ook mee aan de Ronde Tafel conferentie van Child Focus op 14 juni dat zich toespitste op de problematiek van kinderprostitutie. We volgden ook nauwgezet het nieuwe onderzoek dat door de Universiteit Gent in samenwerking met de Federale politie werd gevoerd naar de risico's die niet-begeleide minderjarigen lopen in de context van luchthavens. Daarvan werden op een studiedag in Zaventem in november de resultaten voorgesteld. Verder waren we in december ook aanwezig op het Colloquium van de European Federation of Missing and Exploited Children, de Europese koepelorganisatie waartoe ook Child Focus behoort.

In 2007 hebben we onze medewerking verleend aan een grensverleggend onderzoeksproject dat door de K.U.L. in samenwerking met de Federale Politie wordt ontwikkeld rond Forensic Biometric Authentication. Het gaat daarbij om technieken om de identificatie van individuen, zoals vermiste, mogelijke slachtoffers te kunnen identificeren op basis van foto, video of filmmateriaal, ook als er een lange periode is verlopen tussen de beelden. Het project gaat begin 2008 definitief van start.

In het kader van de Alliance Against Trafficking in Persons van het OVSE, - een breed inter-

nationaal forum dat sinds 2004 probeert de inspanningen te bundelen van een hele waaier van actoren in de strijd tegen mensenhandel – werd Patsy als experte nauw betrokken bij de Alliance Expert Co-ordination Team. Dat is ook een van de redenen waarom er dit jaar heel wat activiteiten in Wenen plaatsvonden.

We hebben ook heel veel steun en contacten dankzij onze nauwe samenwerking met IOM Wenen (Internationale Organisatie voor Migratie). Zij organiseren in samenwerking met de Oostenrijkse regering het Vienna Migration Group dat reeds sinds 2005 loopt en waarbij we nauw betrokken worden om onze expertise te leveren.

Door de Europese Commissie, Directoraat generaal voor Justitie, Vrijheid en Veiligheid en het Directoraat generaal Uitbreiding (Bureau voor de uitwisseling van informatie over technische bijstand - TAIEX) werd in Brussel een seminarie georganiseerd over mensenhandel in het kader van samenwerking tussen de EU en de Russische Federatie. Patsy werd hier ook als expert gevraagd te spreken rond preventie.

De contacten bij de Europese Commissie blijven bovendien heel nuttig. Zo hebben we ook Mevrouw Maria-Grazia Giammarinaro die bij de Commissie Justitie, Vrijheid en Veiligheid een hoofdverantwoordelijkheid draagt voor het beleid op het gebied van mensenhandel, uitgenodigd voor een werkbezoek aan Payoke. We hebben haar in contact gebracht met een aantal Belgische partners, zoals de Federale en Lokale Politie, het Arbeidsauditoraat en ambtenaren van Buitenlandse Zaken. Op die manier proberen we steeds inzicht en samenwerking te bevorderen op alle niveaus en bij alle partners.

Een andere vraag die via de Europese Commissie, Directoraat generaal Buitenlandse Betrekkingen kwam, is een vraag van Syrië om expertise te leveren bij het opzetten en beheren van een shelter voor slachtoffers van mensenhandel. Zoals wellicht geweten is, kampt Syrië met een enorme toevloed van vluchtelingen uit naburig Irak en in deze context zien ze gaandeweg steeds meer problemen ontstaan met verscheiden vormen van misbruiken en uitbuiting.

Dit jaar loopt het Europese programma AGIS op haar einde dat door IOM werd geleid. Patsy was vanaf het begin in 2003 nauw betrokken via de diverse stuurgroepen bij een hele waaier van projecten die onder AGIS werden ontwikkeld. In dit kader werd Patsy ook uitgenodigd als lid van het Belgisch Nationaal Team op een Multidisciplinary training course in Chisinau, Moldavië.

Vanaf 2008 wordt dit AGIS programma opgevolgd door het nieuwe “Prevention of and Fight Against Crime” programma, en een eerste project waarin we werken gaat onder de titel “Prevention and Combating Trafficking in Human Beings and Enhancing Victims Protection through Operational Networking and Co-operation and Joint Multi-Disciplinary Trainings for Counter-Trafficking Specialists in EU, EU Candidate and Neighbouring Countries.” Zoals in het voorgaande programma staat de Belgische ervaring en expertise in groot aanzien. Deze ervaring en expertise zijn, al zeggen we het zelf, zeker ook een belangrijke verdienste van het pionierswerk van Payoke.

Voor dezelfde redenen wordt Patsy ook reeds verschillende jaren gevraagd voor gespeciali-

seerde trainingen in verband met mensenhandel. Al enkele jaren vraagt de Europese Rechter Academie (ERA) die haar zetel heeft in Trier, Patsy voor de training van ambtenaren en magistraten uit de Balkan-regio. Die trainingen worden elk half jaar georganiseerd en worden door Europa gefinancierd onder het AENEAS programma.

Patsy gaf ook dit jaar trainingen aan de kandidaat officieren van de Koninklijke Militaire School en aan de hoge officieren van de derde graad in samenwerking met het Hoger Instituut voor Defensie Studies. De samenwerking met het Belgische leger, en zeker in het kader van vredesoperaties werd mede op initiatief van Patsy reeds verschillende jaren geleden op gang getrokken. Ondertussen is men bij het Oostenrijkse leger ook met dergelijke trainingen begonnen en nodigt men haar uit om haar expertise met hen te delen.

In juni werd Patsy uitgenodigd door de Friedrich Ebert Stiftung en het European Forum for Democracy and Solidarity om in Sarajevo, Bosnië en Herzegovina te komen spreken over de Belgische ervaringen in de strijd tegen mensenhandel op hun conferentie "Fighting Human Trafficking in the Western Balkans."

De Raad van Europa heeft een brede campagne lopen in de strijd tegen mensenhandel en organiseerde samen met het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Armenië een Regionaal Seminarie in september: "Action against Trafficking in Human Beings: Measures to Prevent, Protect and Prosecute" in Jerevan. Patsy maakte hier deel uit van een Belgische delegatie samen met Frédéric Kurz, Procureur-generaal te Luik en hoofd coördinator van het Belgische Justitieel Netwerk tegen mensenhandel, en Jean-François Minet van het Ministerie van Justitie, Gerechtelijke Politiediensten. Samen brachten ze een presentatie van de Belgische aanpak en ervaringen terzake.

Ondertussen ontwikkelt de Oostenrijkse Regering samen met de Europese Commissie en IOM (Internationale Organisatie voor Migratie) een Europees project rond datacollectie voor mensenhandel: "Development of Guidelines for the Collection of Data on Trafficking in Human Beings, Including Comparable Indicators". Ook hierbij werd Patsy als expert gevraagd deel uit te maken van de stuurgroep. Het project zal doorheen 2008 lopen.

In samenwerking met de Koning Boudewijn Stichting en IOM werd het afgelopen jaar een programma verder uitgewerkt om het gebruik van tijdelijke verblijfstitels voor slachtoffers van mensenhandel in de landen van Zuid Oost Europa te bevorderen: "TRP Capacity Building Scheme in the SEE." De tijdelijke verblijfstitel voor slachtoffers is steeds een van de centrale elementen geweest in de Belgische aanpak en werd later ook door de Europese Unie overgenomen. De implementatie hiervan verschilt sterk van land tot land en er is een grote nood aan het uitwisselen van ervaring en expertise. Zeker ook in de nieuwe buurlanden van de EU. In juni werd Patsy dan ook gevraagd een en ander toe te lichten op het seminarie in Brussel: "EU legislation in the field of TRP and the SEE experience". Nadien, in september, gaf Patsy samen met Nancy Timmermans en Ward Van Poucke van het Payoke team een uitgebreide presentatie op het Regionaal Seminarie bij in Belgrado "On Victim Assistance to Victims under the TRP status".

De Verenigde Natie gaat in 2008 van start met een omvangrijk initiatief, UN.Gift (Global Initiative Against Trafficking). Patsy werd hierbij gevraagd als expert. In februari zal in Wenen in dit kader het Vienna Forum to Fight Human Trafficking worden georganiseerd dat zich zal toespitsen op de vragen hoe mensen minder kwetsbaar te maken voor mensenhandel, hoe slachtoffers te redden en ze beter te beschermen, en hoe de misdadigers beter op te sporen, te vervolgen en te veroordelen.

Reeds twee jaar staan we prominent mee op de lijst van instellingen die de EU/Canadian Study Tour bezoeken. Dit initiatief van de Europese Commissie in de Canadese overheid verzamelt een keur van studenten van alle Canadese universiteiten om de Europese instellingen in Brussel, Straatsburg, Luxemburg en Trier te bezoeken, maar dus ook Payoke in Antwerpen. Daaraan gekoppeld hebben we ook in 2007 twee Canadese stagiaires ontvangen die een reeks landenprofielen voor ons hebben ontwikkeld wat betreft mensenhandel. In 2008 ligt reeds een datum vast voor de Study Tour, maar werd Patsy ook gevraagd om in Canada aan een aantal universiteiten voordrachten te geven rond het fenomeen en de strijd tegen mensenhandel.

In 2007 ontbrak zeker ook het veldwerk niet en ging Patsy samen met Jana Arsovska, een onderzoekster aan de K.U.L. naar Albanië en Macedonië om daar de laatste ontwikkelingen met eigen ogen te zien.

4.1 INLEIDING

Reeds vele jaren tracht Payoke slachtoffers mensenhandel niet enkel doorheen de juridische en administratieve procedure te helpen, maar we proberen ook het privé-leven van onze cliënten terug op de rails te krijgen. Slachtoffers mensenhandel hebben namelijk heel wat ondersteuning nodig. We proberen bijgevolg niet enkel de opgelopen trauma's te verwerken, maar we proberen hen ook te begeleiden naar volledige zelfstandigheid. Dit is geen makkelijke opdracht. Het zelfvertrouwen van slachtoffers is gekraakt, hun zelfredzaamheid gebroken en vaak geloven ze niet meer in het eigen kunnen.

Het eerste contact met een nieuw slachtoffer is dan ook een enorm belangrijk. Onze cliënten zijn vaak gedurende lange tijd voorgelogen en bedrogen geweest, ze leefden in een wereld van valse hoop. Hierom is het uitermate belangrijk om correcte en volledige informatie mee te geven, zodat geen valse verwachtingen worden geschept. Bovendien is het belangrijk dat niet de illusie wordt gewekt dat alles nu van een leien dakje zal lopen. Je in het reguliere leven begeven is als migrant vaak nog steeds een strijd op zich. Vele valkuilen dienen overwonnen te worden.

Een eerste noodzakelijke stap binnen de begeleiding is bijgevolg het opbouwen van een vertrouwensrelatie. Slachtoffers dienen niet enkel hun schaamte te overwinnen, maar moeten ook geleidelijk aan hun vertrouwen in de mensheid terugwinnen. Hierom opteren wij om onze cliënten in de beginperiode residentieel te begeleiden.

Deze initiële periode van residentiële opvang is vooral bedoeld om nieuwe cliënten een periode van rust en ontspanning aan te bieden. Bedoeling is dat ze hun hoofd leeg maken en doorheen regelmatige gesprekken proberen we een vertrouwensrelatie met hen op te bouwen gebaseerd op wederzijds respect. Bovendien wordt een contract opgesteld tussen de cliënt en Payoke. In deze begeleidingsovereenkomst wordt uiteengezet wat wij voor hen kunnen betekenen en wat wij van hen verlangen.

Wanneer cliënten de begeleidingsovereenkomst hebben ondertekend proberen we voor hen zo snel mogelijk een geschikte school te vinden waar ze Nederlands kunnen leren. Wanneer een nieuwkomer de taal niet beheerst, kunnen er onmogelijk kansen gecreëerd worden voor een verdere volwaardige ontplooiing. Hierop sturen we nieuwe cliënten naar het onthaalbureau voor nieuwkomers, PINA genaamd.

In het onthaalbureau krijgt men een trajectbegeleider toegewezen. Samen met deze onderte-

kent de cliënt een inburgeringscontract. Deze bestaat uit drie delen. Een traject Nederlands, de verplichte opleiding Maatschappelijke Oriëntatie en eventueel een arbeidsbegeleiding. Dergelijk traject wordt ook samen met de psychosociale begeleider van Payoke uitgestippeld. Samen met de cliënt proberen we een realistisch toekomstperspectief uit te stippelen. Dit is niet altijd even makkelijk. Vaak bestaan er nogal wat misvattingen over tewerkstellingsmogelijkheden en verloning. Bovendien geloven cliënten niet altijd even hard in hun eigen kwaliteiten.

Na drie maanden verbleven te hebben in een residentiële opvang, merken we dat het zelfvertrouwen, de zelfstandigheid en de zelfredzaamheid van onze cliënten reeds voor een stuk zijn opgevijseld. Vanaf dat moment gaan we samen met hen op zoek naar een geschikte woonst.

Tijdens de ambulante begeleiding is een steeds terugkerend probleem het doorbreken van de eenzaamheid en het vinden van een zinvolle tijdsbesteding. Naast het volgen van Nederlandse lessen hebben cliënten het vaak moeilijk om hun vrije tijd zinvol te besteden. Dit is zeer begrijpelijk. Voor het eerst sinds hun aankomst in België beschikken ze over de vrijheid die elke mens toekomt, maar weet men hier niet goed mee om te springen. Tijdens de periode waarin ze werden uitgebuit, hadden ze altijd iets om handen en moest men steeds naar de pijpen dansen van de uitbuiters. Van vrije tijd was geen sprake.

Hierom trachten we hen naast hen te stimuleren in het volgen van vorming en naast hen te begeleiden naar tewerkstelling toe, ook samen met hen een nieuw en stabiel sociaal netwerk uit te bouwen. Dit is een zeer moeilijke opdracht. Het is niet makkelijk om te breken met het verleden, laat staan om je schaamte omtrent wat gebeurt is te overwinnen.

Als je weet dat een nieuwkomer ongeveer twee jaar tijd nodig heeft om een niveau Nederlands te behalen die door werkgevers als bevredigend wordt bevonden, weet je dat ook op dit vlak een interne strijd wordt gevoerd. Daarom proberen we zoveel mogelijke samenwerkingsverbanden op te zetten met laagdrempelige tewerkstellingsprojecten die een werkervaringsproject combineren met een geïntegreerd traject Nederlands.

Gelukkig zien we de laatste jaren een steeds verdere groei van dergelijke tewerkstellingsinitiatieven, initiatieven die migranten laten proeven van de arbeidsmarkt. Laagdrempelige opleidingen en stages helpen migranten en slachtoffers mensenhandel in het bijzonder hun vertrouwen in het eigen kunnen terug te winnen. We merken duidelijk dat wie meegeestap is in dergelijke initiatieven sterker gewapend terugkeert.

Deze doelstelling die Payoke nastreeft, slachtoffers begeleiden naar volledige zelfstandigheid kan dus enkel bereikt worden vanuit een diepgaande begeleiding die gestoeld is op een relatie opgebouwd uit wederzijds respect, zonder taboe. Correcte informatie meegeven en vooral geen valse hoop creëren zijn levensnoodzakelijk voor het slagen van een begeleiding.

4.2 WIE ZIJN NU DIE MIGRANTEN, SLACHTOFFERS MENSENHANDEL

Dagelijks dromen jonge vrouwelijke en mannelijke migranten van een meer waardig bestaan. Ze ontvluchten hun thuisland, laten hun smaken, geuren, familie en vrienden achter, in de

hoop hun talenten te kunnen ontplooiën in het buitenland. Veelal worden ze hierin gestimuleerd door hun familie en vrienden. Deze hopen dat het uitzenden van de slimste van hun gezin hen geen windeieren zal leggen.

Europa probeert enerzijds haar verworvenheden als zorgmaatschappij te beschermen, maar anderzijds is er ook een enorme vraag naar actieve en gemotiveerde arbeidskrachten die de gevolgen van de vergrijzing moeten helpen opvangen. Dit op zich vormt eveneens een enorme aantrekkingskracht uit op potentiële migranten. Doordat onze grenzen niet voor iedereen even makkelijk legaal te overschrijden zijn, gebeurt vele migratie dan ook verdoken.

4.3 KWETSBAARHEID

Een illegale overtocht is duur. Familie en vrienden proberen samen de kosten van deze reis te verzamelen, maar vaak is dit onvoldoende. Dit maakt nieuwkomers die nog een betaalde som dienen af te betalen bijzonder kwetsbaar voor verschillende vormen van geweld. Dit werd nogmaals aangetoond in een onderzoek dat vorig jaar door het International Centre for Reproductive Health werd gevoerd. Uit dit onderzoek blijkt dat eens aangekomen op het Europese grondgebied, deze jonge vrouwelijke en mannelijke migranten bijzonder kwetsbaar zijn.

Voor het onderzoek hebben zogenoemde 'community researchers' 250 diepte-interviews afgenomen, waarvan 132 in België. Hieronder bespreken we enkele toch vrij ontnuchterende resultaten. Een overgrote meerderheid van de bevroegde personen lieten verstaan meer dan vertrouwd te zijn met verschillende vormen van geweld. Ongeveer 40 % van de respondenten bleken persoonlijk geïncrimineerd te zijn en meer dan twee derden van de respondenten kennen in hun nabije omgeving iemand die sinds hun aankomst in België met geweld te maken heeft gehad.

De vormen van geweldpleging waarmee nieuwkomers te maken krijgen zijn velerlei van aard. In de resultaten van het onderzoek worden vier grote categorieën onderscheiden: emotioneel- psychologische, seksuele, fysieke en socio-economische geweldpleging. Niet iedereen die echter te kampen krijgt met deze geweldplegingen wordt ook uitgebuit. Hier komt Payoke in het plaatje, aangezien wij juridisch gezien enkel slachtoffers van mensenhandel mogen begeleiden. Toch blijkt dat ongeveer 12 % van diegenen die te kampen krijgen met seksueel geweld, effectief worden uitgebuit, of beter gezegd seksueel worden geëxploiteerd. Dit is een niet te verwaarlozen minderheid.

4.4 FRAPPANTE EVOLUTIE

Zoals u kunt aflezen uit de cijfers beschreven in voorgaande hoofdstukken neemt het aandeel slachtoffers mensenhandel die seksueel uitgebuit werden af t.o.v. zij die economisch werden uitgebuit. Dit merken we in het aard van onze begeleidingen. We begeleiden steeds meer mannen en gezinnen.

De migratierealiteit zorgt er namelijk voor dat een steeds groter wordende groep migranten economisch worden uitgebuit. Verschillende sectoren die moeilijk gemotiveerde werknemers

vinden, of andere sectoren die door het engageren van illegale werkkrachten hun winsten trachten te maximaliseren, gaan werkkrachten ronselen in de illegaliteit. We denken hierbij vooral aan de fruitteelt, tuinbouw, horeca en bouwsector.

Spontaan zou je kunnen denken dat deze begeleidingen meer instrumenteel verlopen als deze van slachtoffers van seksuele uitbuiting. Dit is niet het geval. We kunnen in dit kader spreken van een moderne vorm van slavernij. De wonden die geslagen worden door het economisch uitgebuit worden zijn vaak even diep als deze van slachtoffers van seksuele uitbuiting. Slachtoffers van economische uitbuiting gaan door eenzelfde hel. Ze worden aan het lijntje gehouden met valse beloftes omtrent loon, verblijfsdocumenten en blijven zo soms zeer lang in hun uitbuitingsituatie vastzitten. Ze worden bang gemaakt en uit angst om gerepatrieerd te worden durven ze niet naar de politie te stappen.

4.5 PREVENTIE, TABOES DOORBREKEN

Als u weet dat Payoke vorig jaar ongeveer 55 nieuwe dossiers heeft geopend, wordt duidelijk dat vele verhalen nooit aan de oppervlakte komen. Vaak durven slachtoffers niet naar de politie te stappen uit angst om gerepatrieerd te worden. Net dit gegeven maakt hen zo kwetsbaar en mensenhandelaars maken van de angst van mensen zonder wettig verblijf listig gebruik om hen te onderdrukken, te exploiteren en om zichzelf te verrijken. Dit is een taboe die moet doorbroken worden. Hier speelt Payoke een belangrijke rol, en uit het onderzoek blijkt dat de strijd bijlange nog niet is gestreden. Hierom heeft het ICRH samen enkele andere organisaties, waaronder Payoke, een preventieagenda samengesteld. Deze preventieagenda behandelt elke maand een andere thema en probeert taboes te doorbreken en reikt vluchtelingen, asielzoekers en mensen zonder wettig verblijf tips aan om het hoofd te bieden aan de verschillende problemen en hindernissen waarmee ze te kampen krijgen.

Deze agenda is een soort testinstrument. Een volgende versie kan dankzij u beter worden. Bijvoorbeeld met andere talen en andere informatie. Het ICRH en Payoke willen graag uw mening hierover weten. Neem gerust contact met ons op zodat wij rekening kunnen houden met uw suggesties voor een volgende editie. Onze contactadressen vindt u op onze websites.

Mensenhandel is een zeer ernstig probleem in onze maatschappij en moet dan ook grondig aangepakt worden. De Belgische wetgever heeft dit duidelijk begrepen, getuige de recente wetswijzigingen inzake de bescherming van vreemdelingen. De meest recente wetswijziging (na die van 13 april 1995 die mensenhandel strafbaar stelt) heeft plaatsgevonden met de wet van 10 augustus 2005. Sinds dan wordt er een duidelijk onderscheid gemaakt tussen het misdrijf 'menschensmokkel' (omschreven in art.77bis Vreemdelingenwet: hulp bieden bij illegale immigratie, enkel uit geldgewin) en het misdrijf 'mensenhandel' (omschreven in art.433 Strafwetboek: het uitbuiten van mensen in allerlei sectoren, voornamelijk seksueel en economisch).

Het probleem mensenhandel zal uiteraard altijd een structureel probleem blijven zolang er een groot onderscheid blijft bestaan tussen het rijke westen en de arme landen. Zolang dit niet opgelost geraakt, is het de plicht van de westerse landen om de slachtoffers zo goed mogelijk te beschermen. Uiteraard is mensenhandel geen probleem binnen landsgrenzen, en zal het op Europees/Internationaal niveau moeten aangepakt worden. Het gaat hier dan vooral over informatie-uitwisseling. Het effectief optreden wordt nu vooral nog overgelaten aan de Staten zelf. In België lijkt dit wel enigszins te lukken, getuige de initiatieven van de wetgever en vooral ook de rechtspraak (zie voor een reeks zeer strenge arresten o.a. de website www.diversiteit.be). Het is duidelijk dat men op 2 gebieden optreedt (vooral repressief): Enerzijds door een strenge bestraffing van de daders, en anderzijds door een goede opvang van de slachtoffers.

Een belangrijk initiatief van de wetgever is de toekenning van het statuut 'slachtoffer van mensenhandel'. Personen die slachtoffer zijn van mensenhandel en dit ook effectief aanklagen, kunnen genieten van een soepele verblijfsregeling. De voorwaarde van aangifte is een maatregel die de overheid in staat moet stellen om de daders op te sporen en eventuele netwerken op te rollen. Het is immers zo dat slachtoffers zo weinig mogelijk willen te maken krijgen met de politie, en dus niet snel tot aangifte zullen overgaan. Door het statuut toe te kennen, hoopt men dat ze dit sneller zullen doen.

Ook van belang is de specifieke opvang voor slachtoffers in België. Payoke zorgt ervoor dat slachtoffers van mensenhandel op een waardige manier worden opgevangen en opgevolgd. Wij zullen ervoor blijven zorgen dat de slachtoffers er fysiek, maar vooral mentaal terug bovenop komen. Iets wat niet evident is. Meestal zijn de psychische wonden zo diep, dat ze niet meer volledig te helen zijn.